

МИРЈАНА ДЕТЕЛИЋ
MIRJANA DETELIĆ

БЕЛИ ДВОР И БЕЛИ ГРАД У ЕПСКОЈ ПОЕТИЦИ
WHITE CASTLE AND WHITE TOWN FROM
THE STANDPOINT OF EPIC POETICS

Отисак из ГЛАСА CDVIII Српске академије наука и уметности,
Одељење језика и књижевности књ. 23

Extrait du GLAS CDVIII de l'Académie serbe des sciences et des arts,
Classe de langue et de littérature, No 23

БЕОГРАД
2007

МИРЈАНА ДЕТЕЛИЋ

БЕЛИ ДВОР И БЕЛИ ГРАД У ЕПСКОЈ ПОЕТИЦИ

Апстракт. – Кратка расправа која се овде приказује представља мали део дугогодишњег рада на теми „Епски градови“ у Балканолошком институту САНУ. Главни резултати овог посла представљени су јавности у форми три монографије: CD-Rom *Gradovi u hrišćanskoj i muslimanskoj usmenoj epici* (Detelić-Loma-Pavlović, Beograd 2004), *Beli grad. Poreklo epske formule i slovenskog toponima* (Detelić-Ilić, Beograd 2006) и *Епски градови. Лексикон* (Детелић, у штампи). Истраживања су у целости обављена на корпусу који чини 1357 хришћанских и муслиманских епских десетерачких песама објављених у осам збирки штампаних у 22 тома.¹ Намера овог текста јесте да покаже неке теоријске консеквенце епске употребе атрибута *бели* уз „двор“ и „град“, два значајна чиниоца у изградњи структуре епског јунака.

Као епоним припадајућег књижевног жанра (*јуначке* песме), епски јунак неоспорно представља дистинктивно обележје и најважнији структурни елемент епске поезике. Трудећи се око његовог идентитета више него било око чега другог, епика пажљиво издваја две групе карактеристика које њега чине. У прву улазе три лична елемента епског јунака (одело, коњ и оружје), а у другу слика о њему као приватној и јавној личности (порекло/породица, дом тј. двор или кула, и град). Типови епских јуна-

¹ Опис корпуса и скраћенице дати су на крају рада као додатак.

ка могу се формирати према овом обрасцу, односно према одсуству једне или више од поменутих шест црта. На пример: Стари-на Новак, као идеализована епска представа о хајдуку, не може да се веже за *џрад* јер је његово стално боравиште у гори, што једнако важи и за друге, мање хероизоване, епске хајдуке; лоше, натприродно (које се сматра недоличним) или незаконито *йорекло* имају многи, чак изузетно велики јунаци као што су Муса Кесеџија, Ђулић бајрактар (код муслимана), Реља од Пазара (нарочито у „Сестри Леке капетана“) и други. Посебан случај је примена гротеске код описа *оружја* појединих јунака као што су Будалина Тале, Голотрбе Иво и слични. Тај поступак не припада у потпуности епској поетици, већ је – многим и различитим начинима – дошао у њу из других жанрова (шаљивог, пародије и сл.), па и из друкчије кодираних текстова традицијске културе (обред, ритуал – нарочито маскирања о покладама, о свадби и сл.).² *Двор* и *џрад* у том контексту представљају простор приватног и јавног деловања епског јунака и, колико год се због тога разликовали међу собом, они у епици имају једну важну заједничку црту – пратећи атрибут *бели*. Уз њих се, наравно, јављају и други атрибути,³ али

² Он преноси акценат са појавног својства јуначког оружја (*desogun*) на његову основну, тј. употребну вредност: у рукама необичних а великих јунака, оно је једнако убојито као и разне сабље димскије, сабље „са очима“ и „шестопери златни“.

³ Уз град: *б(и)јели/бели/били* са варијантом преб(и)јели везује уз себе 141 ојконим (име места – градова, вароши, села; разлика није прављена због нестабилности историјског појма град). Иза њега одмах долази придев равни/рамни са 113 везаних ојконима, потом тврди са 19, широки са 11, камени са 9 и тако даље. Сви остали случајеви падају далеко испод ових цифара, а чак 19 (од 39) јавља се само по једанпут (дивни, јадан, јуначки, красни, кукавни, племенити итд.). Пада у очи велика разлика у бројчаним вредностима између два најбројнија и првог следећег члана у низу, а одмах потом неочекивана запостављеност епитета јуначки, који би у епици морао бити фреквентнији. Дупли придеви уз ојкониме јављају се само 39 пута. Уобичајене су комбинације са придевима *сйјојни* (пространи, бели, леши, проклетни), *крвави* (бели, равни, царев), *бели* (стојни, зењил, крвави, тврди), *йроклейи* (хајдучки, стојни, равни) и др. Уз дворе: *бели/бијели/били/йребијели* – 166; *џосйодски* – 13; *девојачки, царев/царски* – 6; *краљев* – 5; *банов* – 4; *беџов* – 3; *сйшари, мајчин/майшарин* – 2; *небески, добар, лији, красни, чудни, честйији, велики, високи, йврди, силни, боџаји, зайворени, йохарани, изџорјени, йуђи, бабов, баничин, везирски, дуждев, боџаји царев, царски бијели, красан џосйодски* – 1. За „град“ је обрађен корпус у целини, а за „двор“ је ексерпиран узорак од 483 песме међу који-

се по учесталости и полисемији ниједан не може мерити са *бел-лим*.⁴

Анализа корпуса показује да *двори* епских јунака (у епици изосемични са појмом *кула* о чему је раније детаљно писано),⁵ везују уз себе епитет *бели* само онда када витешка ваљаност њиховог власника није спорна. Лош или несрећан⁶ јунак нема беле већ опустеле, траљаве, порушене, оронуте дворе:

А кад дођох грдној постојбини,
Тамо су ме јади забушили:
У двореве, постојбину моју,
У двореве куга ударила.
Поморила и мушко и женско,
На одаку нико не остао,
Но ти моји двори пропанули,

Пропанули, па су опанули,
Из дуvara зовке проникнуле;
Што су били лави и тимари,
Појагмили Турци на миразе;
Кад ја виђех дворе затворене:
Неста блага, неста пријатеља
(Вук II, 44: 409–421).

У оваквим описима – а овај из „Бановић Страхиње“ никако није једини⁷ – ниједан певач ни под којим условима неће некритички употребити стереотип⁸ и направити омашку типа „виче Арап из

ма су равномерно заступљене хришћанске (српске и хрватске) и муслиманске (збирке Вук II–IV; МХ I, VIII, IX; КХ I–III).

⁴ Детаљан попис комплетне атрибуције уз ојкониме дат је у табелама приложеним главном тексту у *Belom gradu*. Ту је такође на увид пружен и шири словенски контекст ове појаве.

⁵ Детелић 1992. На истом месту опширно је писано и о атрибуту *бели* као етикону у епском контексту. Зато се овде неће улазити у ширу аргументацију те тезе.

⁶ У епици се срећа и несрећа узимају као оно што је човеку предодређено, што му је намењено не према заслугама, већ као судбина. Тако се срећа и несрећа јављају и иначе у фолклору (упор. Вукову приповетку „Усуд“), па зато нема противречности у довођењу појмова *лош* и *несрећан* на исти ниво.

⁷ Упор. нпр. Вук II, 31, 44, 89, 97; САНУ II, 17, 39; МХ I, 30; МХ II, 7; СМ 7, 27 итд. где јунаку дворови опусте јер их у његовом одсуству опљачка непријатељ. Читава се песма после гради на јунаковој освети за тај чин.

⁸ Овим термином на овом месту означава се стални епитет, односно формулаички израз који се, за основу *бели* = *лей*, обично везује уз грло (*бело* грло = *лей* глас) или неки други део тела (беле руке, ноге = лепе, неговане; бело лице = лепо лице итд.). Ове изразе стереотипним чини њихова аутоматска употреба, о чему најбоље сведочи наведени пример са Арапиновим грлом. Када се, међутим, у фабули јави нека неуобичајена боја тена, рецимо црна, ефекат је управо супротан, као у песми „Марко Краљевић и кћи краља Аранскога“ Вук II, 64 где црна кожа изазива хомицидну одвратност:

бијела грла“ јер би тиме озбиљно угрозио саму основу епског певања. Са истим разлогом никада се неће рећи ни да су бели дворови још неиницираног јунака који

Нит имаде брата ни сестрице,
Нити, брате, превијерне љубе,
А ни коња, ни св'јетла оружја,
Нити двора нит нових тимара.
Има само у Градачцу кулу

И у кули остарили мајку,
Мајка стара, а кула траљава,
Око куле шикарје порасло,
А на кули птице вију гн'јездо
(МХ I, 48: 17–25)

јер њему тек предстоји испит јунаштва на основу чијег ће се исхода проценити има ли он право на статус који предвиђа – између осталог – и бели двор.⁹

Осим лошег/несрећног и још непотврђеног јунака, у епници без белих двора остају и чудаци, јунаци код којих је спорно све осим њихове велике снаге и војничке вештине. Ту спадају и имена какво је Ђерзелез Алија, Будалина Тале (Тале од Орашца), Голотрбе Иво и сл. Добар пример за ову категорију могао би бити Будалина Тале који спаја елементе неиницираног јунака са чудаштвом јунака од имена. Када се први пут појави у Удбини, он такође нема готово ниједну од шест компонената које чине јунака и витеза:

Ја сам, беже, од Орашца града,
Са Басаче изнад Ибриновца,
А ја соја не знам ни племена,
Ван што мене по имену вичу,
А на име Будалина Тале.
Њешто имо куће на Басачи,

Јасеновим оплетена прухем,
А бујади, беже, покривена,
Имо стару на оцаку мајку,
Њешто имо коза у себека,
Ја сам козе по Басачи чуво
(МХ III, 6: 510–520).

А уза ме Арапка ђевојка,
Загрли ме пријем рукама,
Кад погледах, моја стара мајко,
Она црна, а бијели зуби,

То се мене мучно учинило,
Ја потегох сабљу оковану,
Ударих је по свилену пасу
(72–78).

О значају и улози боја у фолклору (нарочито белог, црног и зеленог) види Ивић 1999.

⁹ У овој конкретној песми (типа „Предраг и Ненад“) овај конкретни јунак никада не долази до тог статуса јер на путу ка његовом остварењу гине. Пример успешне иницијације овог типа је, рецимо, Иво Сенковић у сукобу са агом од Рибника (Вук III, 56), где најтежи испит није сукоб са непријатељем већ избегавање сукоба са рођеним оцем.

Када, међутим, његова слава постане тако велика да му лички Му-стајбег шаље поклисара на ноге не би ли га придобио за поход на кауре, гласник на Таловом имању затиче непромењену слику:

<p>Када Хусо у Орашац сиде, Наврати се до Талине куле, Каква му је на Орашцу кула, Оплетена јасеновим пружењем, Су дви стране двоја су му врата. Кад му витар са планине пухне, Подигне му ватру са огњишта; Кад се Хусо прекучи колиби, Наоколо проиђе исправљено.</p>	<p>Кад се Тале дречи у колиби, Јер он оштри палу на тоцилу, Трбусима палу претиснуо, Држе му је два сестрића млада, А окрећу белај буљукбаша. Куд се креће без белаја неће (ЕХ 7:707–724).</p>
---	--

Осим наведене три категорије, сви епски јунаци могу имати беле дворе (ако у песми постоји потреба за њима), чак и ако са певачеве (ауторске) позиције припадају непријатељској страни. Њихова је функција у изградњи лика епског јунака да свом држаоцу обезбеде *decorum*, према првобитном значењу овог појма – углед, част и достојанство по заслуги. У епском контексту – чак и више него у пословичком – часни непријатељ увек је бољи него нечасни пријатељ, а победа је тим већа што је побеђени јунак достојнији.

Град, за разлику од двора, не везује за себе епитет *бели* на основу пробе ваљаности свога држаоца. Напротив, држање града – као политичка чињеница и израз власти и моћи – само по себи служи за проверу јунакових витешких вредности, као у случају војводе Пријезде који више воли да сам уништи своја витешка обележја (коња, оружје, породицу и град у коме су његови бели двори) него да их Турци освоје макар и после његове смрти.¹⁰

Зато што се више не условљава личним квалитетима држаоца града, епитет *бели* дистрибуира се уз град без обзира чији је и који се други епитети везују за њега: *крвави* (Колашин, Никшић, Сењ, Спуж), *йроклейи* (Карловац, Ливно, Невесиње, Стамбол), *йусији* (Сарајево, Стамбол), *йтурски*, *каурски*, *лајински* ... Могло

¹⁰ Вук II, 84; МХ I, 69. Од муслиманских, исти сиче са другим јунацима (бан Проминлиј и Леховкиња Мара) у МХ III, 5.

би се помислити да – изгубивши своју додатну функцију – бело више нема ниједно друго значење осим основног, и да стога служи да истакне боју материјала од којег је град сазидан.¹¹ У неким случајевима то би и могло бити тачно, нарочито кад су у питању камени приморски градови (Будва, Котор, Дубровник, Улцињ...). Треба, ипак, имати у виду да многи градови у приморском залеђу и у унутрашњости копна нису били грађени од камена него од земље, цигле и дрвета, да многи нису ни били градови са варошима већ утврђења за осматрање, често ограђена палисадом а не каменим зидинама и да су неки, као стари Рас, у целини били дрвене конструкције. После пажљиве анализе обимног корпуса, какав је овај наш, примећује се да у великом броју спојева *бели* + *град* заправо никаква пажња није поклањана величини, положају, значају или материјалу од којих су та места грађена. Осим тога, ни поређење са другим бојама које се јављају као епитети уз град: *црни* (Ријека, Врхови), *сребрни* (Мајдан), *зелени* (Габела) и *златни* (Праг) не подржавају претерано тезу о верном преношењу утиска о боји места/града, јер је у случају Ријеке *Црно* део њеног имена (Црна Ријека, Ријека Црнојевића), у случају Мајдана *сребрни* је ознака за руднике сребра који су ту постојали, а *златни* Праг је овако назван по алхемичарима који су у њему трагали за каменом мудрости (који претвара олово у злато) и имали своју Златну улицу. Црни Врхови и зелена Габела могуће је да означавају стварну боју ових места или њихове околине.¹²

За проучаваоца историје градова и њихове перцепције у епизи много су важнији изневерено очекивање везано за епитет *јуначки* који се јавља само једном, уз Кчево (СМ 133), или велика уче-

¹¹ Ово је најчешће заступана теза у расправама о атрибуту *бели* уз град. Њу код нас подржавају многи научници – од Петра Скока (1934, 1971–1973) до Александра Ломе (2002). Друкчије мишљење о томе имају, на пример, Будимир (1969) и Трубаљов (1974, 1996, 2003). За опширну расправу о томе, види *Beli grad*.

¹² Ово се нарочито односи на зелену боју која се у радовима о фолклору различито тумачи. Обично се сматра да је она алтернација за црну (нарочито у ритуалном и магијском коду) и да, у вези са оружјем (нпр. зелени мач) шири значење и на појам стар, старински (види Ивић 1995). У песмама, међутим, она се убедљиво најчешће јавља у свом основном значењу и – логично – у вези са биљним и уопште природним светом, тј. са појмовима као што су: јабука, дрвеће (бор, јела), трава, лишће, венци, ливада, поље, луг, гора, језеро. Ближе култивисаном простору, као зелени се јављају лонца, шљивик, бапчча и авлија.

сталост атрибута *равни* уз ојконим, нарочито тамо где се и простим увиђајем може доказати супротно – као у случају Цетиња, Његуша, Гласинца, Колашина, Грбља, Никшића, Врхова и сл. Модел утврђеног града на брду, преузет из старог и успешно превучен кроз средњи до новог века, претрпео је у епици исти пренос значења као и (равна) гора, оног момента када је био идентификован као место погодно и за цивилан а не само војнички живот. За епску гору се, наравно, зна да је такве атрибуте добила тек онда кад је постала хајдучка „кућа“, односно када је просторни образац – као битан део традицијског модела културе – био у потпуности преокренут.¹³

У јуначкој поезији, дакле, атрибутима *раван* и *бели*, зато што они *нису* носиоци кодне информације битне за епски жанр, може се метафоризацијом преакцентовати основни смисао у корист неког другог, боље прилагођеног значења из постојећег семантичког поља. У случају атрибута *јуначки* то није могуће јер он сам собом *јесте* кодна информација о жанру па би његова слободна употреба аутоматски довела до урушавања епског жанра (у гротеску, пародију, шаљиву причу/песму итд.). Сама чињеница да се он нерадо везује уз ојкониме не значи, међутим, да су градови у епику дошли из неког другог жанра или да песме о њима певају само у метафорама. Градећи лик свог јунака, епика атрибут *јуначки* везује претежно за оне елементе са којима он по природи ствари има присан однос (јуначко оружје, јуначко одело), или за елементе његовог физичког изгледа (јуначко лице, јуначке мишице, руке, ноге, брци, кости, бедра, раме, глава, чело, прси, плећи, срце, глас). Неки од њих (глава, срце, кољено) у једнакој се мери јављају и у пренесеном значењу, метонимијском („све јуначке главе“) или метафоричном („ал је дете срца јуначкога“, „Јанко бјеше јуначко кољено“). Слично важи и за фразеологизме „јуначки друм“, „јуначко здравље“ који су окоштали на пола пута ка пуном преносу значења (јуначки друм = друм по коме језде јунаци; питати се за јуначко здравље = поздравити се). Најзад, само се по себи разуме да – као носилац кодне информације битне за жанр – епитет *јуначки* обавезно иде и уз друге изофункционалне појмове: бој („стеко сам је у боју јунач-

¹³ О томе више у Детелић 1992.

ком“), мегдан („да јуначки мегдан дијелимо“), чету („те јуначку чету четујући“), име („ни јуначко име нађенула“), биљег („он побјеже с јуначког биљега“), живот („и јуначки живот повратити“), срећу („ако Бог да и срећа јуначка“) и сл.

Од свих шест саставних елемената представе о епском јунаку (одећа, оружје, коњ, породица, двор, град), град је на највећој могућој дистанци од његове телесне појаве, па у том смислу треба схватити и избор најчешће истицаних атрибута уз град: као информацију која се може декодирати и из даљине (за разлику од *шврдог* и *каменог*, на пример, који се проверавају само изблиза). Овај образац „гледања са даљине“ битан је за разумевање епске слике града у целини, као што је детаљно показано раније и на другом месту.¹⁴ Он је, осим тога, један од малог броја елемената епске слике света који је остао непромењен у два религијски, културолошки, социјално, државно-правно и на сваки други начин различита погледа на свет – хришћанском и муслиманском. Такво својство он није стекао као идеолошка категорија, већ као белег у простору, дакле као цивилизацијско достигнуће првог реда, са којим се мало које друго може мерити.

Најзад, постоји могућност да атрибут *бели* не долази из истог извора у оба случаја – кад се везује уз „двор“ и уз „град“. Испитујући бугарштице (песме дугог стиха), Алојз Шмаус је утврдио да уз имена градова тамо најчешће, по правилу чак, долази атрибут *л(и)еји*, у смислу господски, витешки (*лијеји* Сиверин, Будим и сл., али *бијели* град). *Б(и)ели* остаје најчешћи, готово једини, атрибут уз двор(е), те Шмаус закључује да је он по правилу везиван за анонимна јуначка обитавалишта, будући да се у песмама ретко кад изричито помиње власник белих двора. Двори, међутим, ни у епици ни у бугарштицама, никад нису стварно анонимни, како би се можда могао стећи утисак. Они имају титулара, али се у стиху јављају најчешће уз присвојну заменицу (моји, твоји, наши, њихови, своји) или уз придев изведен из заједничке именице (девојачки, мајчин, краљев, царев/царски, банов, баничин, бегов). Слично се у епици дешава и са градовима, али се низ у таквим случајевима обично завршава ојконимом (кнежев Крушевац, ћесаров Беч, царев Стамбол), што се – из разумљивих разло-

¹⁴ Детелић 1992; Detelić 2005.

га – са дворовима не може извести. Поменућа анонимност се односи на ту немогућност.

Како епика у дистрибуцији атрибута *бели* не прави разлику између града (са ојконимом или без њега) и двора већ – напротив – фаворизује овај атрибут на штету свих осталих, Шмаус претпоставља да је *бели* (+ *град*) + *ојконим* у потпуности епски образац, будући да је атрибут *л(и)јећи* уз ојконим нестао заједно са бугарштицама.¹⁵ С обзиром на старост праиндоевропског дугог стиха¹⁶ (од десет слогова навише), такође је могуће да су оба обрасца паралелно постојала све док су се песме певале и размењивале силазном путањом – од господске, бардске поезије бугарштица ка гусларском певању пука. Са нестанком господе нестали су, дакако, и господски певачи. Остала је епика.

КОРПУС И СКРАЋЕНИЦЕ

EP – Герхард Геземан, *Ерлангенски рукопис старих српско-хрватских народних песама*, Зборник за историју, језик и књижевност српског народа, Прво одељење, књига XII, СКА, Сремски Карловци 1925, CXLVIII + 353.

Вук II–IV – *Сабрана дела Вука Караџића, Српске народне њесме*, издање о стогодишњици смрти Вука Стефановића Караџића 1864–1964 и двестогодишњици његова рођења 1787–1987, Просвета, Београд 1986–1988.

Вук VI–IX – *Српске народне њесме* 1–9, скупио их Вук Стеф. Караџић, државно издање, Београд 1899–1902.

САНУ II–IV – *Српске народне њесме из необјављених рукописа Вука Стеф. Караџића*, Српска академија наука и уметности, (Издања ван серије) Одељење језика и књижевности, Београд 1974.

СМ – Сима Милутиновић Сарајлија, *Пјеванија црногорска и херцеговачка*, приредио Добрило Аранитовић, Никшић, 1990. [*Пјеванија црногорска и херцеговачка, сабрана Чубром Чојковићем Црногорцем*. Па њим издаана истим, у Лајпцигу, 1837.]

MX I–IX – *Hrvatske narodne pjesme*, skupila i izdala Matica hrvatska. Odio prvi. Junačke pjesme. Zagreb 1890–1940.

KX I–II – *Narodne pjesme muslimana u Bosni i Hercegovini*, sabrao Kosta Hörmann 1888–1889, knjiga I, drugo izdanje, Sarajevo 1933.

KX III – *Narodne pjesme muslimana u Bosni i Hercegovini*, Iz rukopisne ostavštine Koste Hörmanna, redakcija, uvod i komentari Đenana Buturović, Sarajevo, 1966.

EX – *Muslimanske narodne junačke pjesme*, sakupio Esad Hadžiomerspahić, u Banjoj Luci, 1909.

¹⁵ Schmaus 1959.

¹⁶ Види Гаспаров 1989.

БИБЛИОГРАФИЈА

- М. Будимир, *Са балканских изјачника*, СКЗ LXII/417, Београд 1969.
- М. Л. Гаспаров, *Очерк историје европејског сјиха*, Москва 1989.
- М. Детелић, *Мийски јросјор и ейика*, САНУ-АИЗ „Досије“, Београд 1992.
- М. Detelić, *The Place of the Symbolic City in Construction of National Imagery*, *Balkanica* 2004/XXXV, Belgrade 2005, 171–184.
- М. Ивић, „Бело као лингвистички и културолошки проблем“, *Јужнословенски филолоџ*, 1999/LV, Београд, 1–19.
- М. Ivić, *O zelenom konju. Novi lingvistički ogledi*, XX vek 82, Beograd 1995.
- А. Loma, – „Podunavska prapostojbina Slovena: legenda ili istorijska realnost?“, *Јужнословенски филолог* XLIX/1993, Београд, 187–220.
- „Црна крвца: Један древни песнички спој и симболика боја у митолошким осмишљењима људске жртве“, *KSK* 6/2001, „Боје“, Београд, 152–160.
- *Пракосово: словенски и индоевројски корени индоевројске ейике*, Београд 2002.
- „Соко на граду, врапци у пољу: Именословни пресек кроз прошлост Београда“, *Даница. Српски народни календар за годину 2006*, Београд 2005, 462–480.
- А. Schmaus, „Dvostruki epitet u bugarštici“, *Зборник за филологију и лингвистику Матице српске* II/1959, Нови Сад, 58–73.
- Р. Skok, – *Dolazak Slovena na Mediteran*, Split, 1934.
- *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I–III, Zagreb, 1971–1973.
- О. Н. Трубачев, – „Ранние славянские этнонимы – свидетели миграции славян“, *ВЯ* 6/1974, Москва, 48–67.
- *Slavića danubiana continuata*, Продолжение разысканий о древних славянах на Дунае, *Сербский лексикограф*, Београд, 1996.
- *Этногенез и культура древнейших славян*, Лингвистические исследования, Москва 2003.

Mirjana Detelić

*WHITE CASTLE AND WHITE TOWN FROM
THE STANDPOINT OF EPIC POETICS*

Summary

The subject of this article is to point at some theoretical consequences of associating the attribute *white* with epic notions of “castle” and “town”. The latter are two of only six main elements the very structure of epic hero’s identity is made of, and the hero himself is the epon-

im of the genre in general (*heroic* poetry). This makes him the most important of all constructive elements of epic poetics.

Furthermore, the article stresses a conclusive opinion of Alois Schmaus who suggested that attribute *white*, in context with "town", is an exclusive strategy of decasyllabic epic poetry, while the poems of longer verse (so called "bugarstice") used the attribute *beautiful/pretty* for the same purpose. *White* in connection with epic castles is, however, mutual to both longer and shorter verse.